

Eestlased on üha altimad hädaohus pagulasi vastu võtma

17. detsember 2015 00:30

Piia Puuraid

Teele Tammeorg

Pagulased Austria-Saksamaa piiril 8. novembril. Ligi kaks kolmandikku eestimaalasi peab oluliseks, et siia saabuvate pagulastega tegeletaks ja neid toetataks.

Foto: Teele Tammeorg

Kui pool aastat tagasi oli pagulaste Eestisse toomise vastu iga neljas eestimaalane, siis nüüd on vastu iga kuues.

Riigikantselei tellitud ja TNS Emori tehtud küsitlus näitab, et eestlaste vastuseis pagulaste tulekule on mõnevõrra järele andnud. Tänavu juunis arvas koguni 29% eestimaalasi, et hädasolevaid inimesi ei peaks vastu võtma. Novembri lõpu seisuga oli nende hulk kahanenud 15%-ni. Iga teine eestimaalane aga usub, et hädas pagulasi tuleb aidata.

„On toimunud mõningased nihked, mis puudutavad elanike valmisolekut hädalisi vastu võtta,” kinnitas TNS Emori sotsiaal- ja avaliku arvamuse uuringute ekspert Aivar Voog.

Üle 60% vastajaid on seisukohal, et pagulased muudavad ühiskonda.

Ühtlasi on varasemast rohkem neid inimesi, kelle meelest tuleb teisi riike pagulaskriisiga toimetulekul aidata, sest ainult nii saab loota, et appi tullakse ka Eestile. Selle väitega nõustujate arv on suurenenud 35%-lt 41%-le. Mittenõustujate osakaal on samaks jäänud, kasv on tulnud peamiselt n-ö neutraalse seisukohaga inimeste pealt.

Osatakse eristada

Euroopa rändevõrgustiku Eesti kontaktpunkti koordinaatori Marion Pajumetsa sõnul võib selle taga, et eestimaalaste soov pagulasi aidata on kasvanud, olla selgem mõistmine, kes on pagulased. Arusaam, et pagulastel ei ole võimalik oma päritoluriiki naasta, sest seal on sõda või sealne režiim kiusab neid

taga. Peale selle suudetakse üha enam eristada pagulasi majandusmigrantidest, kes otsivad paremat elu.

Selge on aga see: pagulasvastaste osakaal suvega võrreldes suurenenud ei ole. Teisalt võib osa vastajaid Voogi sõnul olla eri küsimustes järgemööda nii pagulaste pooldaja kui ka vastane ja nende meelsus oleneb küsimuse taustast ja emotsionaalsusest. Näiteks võib vastaja arvata, et hädas olevaid pagulasi tuleb aidata, mõni küsimus hiljem arvab ta aga, et seda ei peaks tegema Eestis. Kindlate hoiakutega inimesi ehk neid, kes on veendunudult kas pagulaste poolt või vastu, on umbes 30%.

Pagulasvastaste osakaal suvega võrreldes suurenenud ei ole.

Pagulaste aitamisele on aga seatud hulk tingimusi. Küsitlusest peegeldab eelkõige eestimaalaste mure oma majandusliku hakkamasaamise pärast. „Soovitakse, et pagulaste aitamine ei halvendaks majanduslikku olukorda ja elukvaliteet ei kannataks,” tõdes Voog. See on eriti tähelepanuväärne just madalama sissetuleku ja haridustasemega vastajate hulgas, kelle seas need aspektid on olulisemad. Ka pagulaste vastuvõtmisele üldiselt on just selles grupis kõige suurem vastuseis.

Info vastu tuntakse vähe huvi

Pajumetsa sõnul on uurimuse üks kurvemaid tulemusi pagulaste aitamise vastaste huvipuudus lisainfo vastu, mis võiks nende hirme maandada. „Nad on sulgunud vastuseisu, mida on raske murda,” märkis ta. 38% vastajaid märkis, et peab pagulaskriisi kohta jagatavat infot piisavaks, rohkem tahtis teada 15% elanikke.

Eesti elanikud ootavad, et pagulastest saaksid võimalikult kiiresti ausad maksumaksjad.

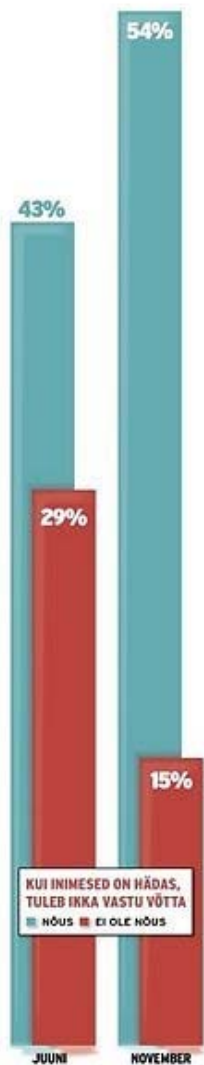
Uringust selgus ka see, et Eesti elanikud ootavad, et siia saabuvatest pagulastest saaksid võimalikult kiiresti ausad maksumaksjad ja n-ö uued eestlased, kes võtaksid omaks eesti kultuuri. Kui pagulaste tööleasumist pidas väga oluliseks koguni 88% vastajaid, siis eesti keele omandamist vaid 63% eestlasi ehk kaks vastajat kolmest.

Kuid milline siis õigupoolest on pagulaste tuleku mõju Eestile vastajate meelest? Üle poole eestlasi usub, et pagulaste elurajoonid muutuvad getodeks ja sellega suureneb ka kuritegevus. Selle väitega mittenõustujaid on kõigest 15%. Kolmandik eestlasi on seejuures veendunud, et pagulaste tulek tähendab ühtlasi kohalike inimeste sotsiaalse kaitse vähenemist.

Rikastavad Eesti elu

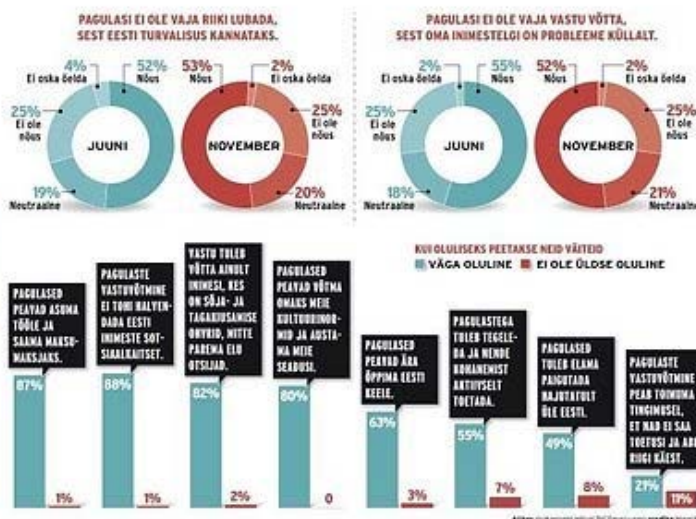
Küsitlusesse oli sisse pikitud ka laiemat vaatega väide: Eestist lahkuvate inimeste asemele peab riigi ellujäämise nimel mujalt uusi elanikke tulema. Sellega ei nõustu koguni ligi 60% inimesi. Väärrib esiletõstmist, et koguni kolmandik eestlasi nõustub, et erineva kultuuritaustaga inimesed rikastavad Eesti elu. Umbes kolmandik sellega ei nõustu ja umbes sama palju pole otsustanud selget seisukohta võtta.

Üle 60% vastajaid on seisukohal, et pagulased muudavad ühiskonda. Kardetakse kuritegevuse kasvu, hoopis sotsiaalkaitsele ja heaolule.

Oluline on, et pagulased hakkaksid Eestis tööle

Juunikuuga võrreldes on suurenenud eestimaalaste osakaal, kes usuvad, et teisi riike tuleb pagulaskriisi tõttu aidata. Huvitav on ka see, et ehkki enamik vastajaid peab tähtsaks, et pagulased kohe tööle hakkaksid, ei ole eesti keele ega ka pagulaste toetamise küsimus paljude jaoks oluline.

Graafik: Maret Müür

Eesti inimõiguste keskuse õigusekspert Anni Säär kirjeldas värskelt avaldatud aastaaruandes, et kuigi keskus on aastaid rõhutanud pagulaste kohta tehtavate teavituskampaaniade olulisust, ei ole tegelikult selle kohta järjekindlalt infot antud. Peale selle külvavad hirmu ja levitavad valeinfot ka poliitikute sõnavõttud. Näiteks kirjutas sotsiaalkaitseminister ja IRL-i esimees Margus Tsahkna 2015. aasta augustis aramusloos eesti kultuuri säilimisest tänapäeva immigratsiooniprobleemide tingimustes, märkides: „See, et Rootsi politseil ei ole lubatud teatud piirkondadesse enda julgeoleku pärast siseneda, annab põhjuse olla murelik. Jutud, et see kõik meid ei ohusta, ei ole tõsiseltvõetavad.” Rootsi politsei esindaja lükkas selle väite hiljem ümber.

Koguni kolmandik eestlasi nõustub, et erineva kultuuritaustaga inimesed rikastavad Eesti elu.

Pajumets pakkus, et ilmselt saab ühiskonnas veelgi selgitada, kui põhjalikku tööd teeb politsei- ja piirivalveamet pagulaste selekteerimisel. Samuti et pagulastel on õigus saada toetusi ja teenuseid kohalike elanikega samadel alustel ja et nad alluvad Eesti Vabariigi seadustele nagu iga teine eestimaalane. „Hirme võtaks vähemaks valitsuse kinnitus, et püsielanike toetusi rahvusvahelise kaitse andmise tõttu ei kärbita,” lisas ta.

Ligi kaks kolmandikku eestimaalasi peab oluliseks, et siia saabuvate pagulastega tegeletaks ja neid toetataks. Siseministeeriumi kodakondsus- ja rändepoliitika osakonna nõunik Liana Roosmaa sõnas, et Eestisse saabunud välismaalaste, sh pagulaste kohanemist ja lõimumist toetab just tänavu septembris alanud kohanemisprogramm. See koosneb koolitustest, mis annavad uutele tulijatele ülevaate Eesti riigi toimimisest, igapäevasest eluolust, töö, õppimise ja perekonna teemadest. Peale kohanemisprogrammi tagab sotsiaalministeerium omalt poolt rahvusvahelise kaitse saajatele tasuta eesti keele õppe.

Ministeerium: koolid millekski enneolematuks valmistuma ei pea

Kui veel septembris oli haridus- ja teadusministeeriumi (HTM) telefon punane, sest koolid ja lapsevanemad tundsid muret, kas ja kuidas pagulaslastega hakkama saadakse, siis nüüdseks on olukord paranenud. „Kuidagi on kujunenud seisukoht, et peame millekski väga eriliseks valmis olema nüüd ja praegu. Oleme käinud konverentsidel ja infopäevadel esinemas, et seda pinget maha võtta,” sõnas HTM-i üldhariduse osakonna juhataja Irene Käosaar.

Tema sõnul teevad enim häält just need koolid, kus pagulaslapse polegi. „Need, kellel lapsed olemas on, hakkavad esmalt tegutsema. Neil võib olla küsimusi ja muresid, aga me oleme näinud, et selline tööine ja asjalik protsess hakkab väga kiiresti pihta, kui nad näevad, et ei ole midagi uut siin maailmas ja need lapsed on lapsed,” märkis ta.

Käosaar lisas, et koolide jaoks on olulisim esmalt kasvõi tõlgi vahendusel lapsevanemate ja lapsega maha istuda ning ootused ja eesmärgid läbi rääkida. „Nende laste jaoks on esmalt oluline aru saada, kust saab abi, kus nad on ja millisest peatusest läheb buss. Rakuõpetus on ehk teisejärguline,” sõnas ta.

Kolm fakti

60% ei nõustu väitega, et Eestist lahkuvate inimeste asemele peaks mujalt uusi elanikke tulema.

30% on inimesi, kes on veendunult kas pagulaste poolt või vastu.

15% küsitletuid ei nõustu väitega, et pagulaste elurajoonid muutuvad getodeks ja seoses sellega kuritegevus suureneb.